

EUROPEAN CITIZENS' PANEL
Tackling Hatred in Society

EU-borgerpanel for bekæmpelse af had i samfundet

Sammendrag af første samling

[5.-7. april 2024]

Med få ord ...

Et bevægende og lovende første møde

Hvordan kan vi forklare stigningen i had i samfundet? Hvad er drivkræfterne bag og årsagerne hertil? Og hvordan kan vi i fællesskab håndtere det? I tre weekender vil 150 tilfældigt udvalgte EU-borgere, der er bragt sammen af Europa-Kommissionen, forsøge at besvare disse svære spørgsmål. Borgerne vil i sidste ende fremsætte en række anbefalinger, der vil danne grundlag for Europa-Kommissionens arbejde med at udvikle strategier til bekæmpelse af had.

Det første møde i dette nye borgerpanel fandt sted fra den 5.-7. april i Bruxelles. Ekspertter og medlemmer af civilsamfundet kom for at dele deres erfaringer og viden om emnet i løbet af de tre dage. Formålet med denne første weekend var at opbygge en bedre forståelse af had og dets indvirkning på mennesker og vores samfund. Deltagere fra de 27 EU-medlemsstater bidrog til drøftelsen med deres forskellige nationale og kulturelle baggrunde samt deres personlige erfaringer. Disse bevægende og ærlige fortællinger var noget af det, der gjorde dette første møde i dette panel helt anderledes end andre.

Hvad kan vi lære af dette første møde?

Dag 1: Forståelse af udtryk for had

"Vi sigter mod at inddrage jer i den politiske debat lige fra starten", sagde **Dana Spinant**, generaldirektør for Generaldirektoratet for Kommunikation (GD COMM), der bød borgerne velkommen fredag.

"I vil blive overrasket over de mange forskellige svar, men også over vanskelighederne ved de spørgsmål, der opstår", fortsatte **Colin Scicluna** kabinetschef for næstformand Dubravka Šuica. For **Ana Gallego Torres**, generaldirektør for Generaldirektoratet for Retlige Anliggender og Forbrugere, kan udfordringerne i forbindelse med had håndteres med input fra borgerne. "Vi har brug for jeres holdninger, så vi kan reflektere over tingene fra forskellige vinkler. EU er en Union, der værdsætter respekt for menneskerettighederne og for personer, der tilhører mindretal, Vi ønsker at respektere alles holdning, det er vores sociale

kontrakt og det, der gør os til europæere".

Panelet gik derefter i gang med at se på forskellige aspekter af had – psykologisk, sociologisk og juridisk – sammen med medlemmer af videnuddvalget.

Had er ikke blot en tanke ...

For **Manos Tsakiris**, professor i psykologi ved universitetet i London, består en af udfordringerne i at finde ud af, "hvorfor" vi kan føle had, navnlig gennem følelsesmæssig bevidsthed. **Arun Mansukhani**, en klinisk psykolog med speciale i psykologiske traumer, bemærkede, at vi definerer os selv gennem vores forbindelser med andre grupper ved at differentiere os. Denne differentiering, der bygger på forskellige fordomme, kan bane vejen for forskelsbehandling.

Had er systemisk

Jelena Jovanovic, koordinator for den tværpolitiske gruppe om bekæmpelse af racisme og mangfoldighed i Europa-Parlamentet, fortalte om den stigmatisering, hun har været udsat for som roma. **Federico Faloppa**, professor i sociolinguistik ved universitetet i Reading, fremhævede den afgørende rolle, som sprog spiller i udformningen af vores verdenssyn. Vores daglige sprog er fulde af udtryk, der udbreder had: fra direkte racistiske ytringer til dehumaniserende metaforer og tilsyneladende uskyldige, men tendentiøse formuleringer. Disse udtryk kan styrke de splittende begreber "os" i forhold til "dem".

Hvad er de juridiske svar?

Nesrine Slaoui, en uafhængig journalist og forfatter med fokus på sociale medier, fortalte om hadefuld tale som et globalt fænomen, der rækker ud over sociale klasser. Hun fremhævede internetkultur, navnlig cybermobning, og problemet med algoritmiske skævheder, der afspejler samfundsmæssig forskelsbehandling. Ud fra et juridisk synspunkt undersøgte **Daris Lewis-Recio**, en juridisk og politisk medarbejder ved EQUINET (det europæiske netværk for nationale ligestillingsorganer) hadforbrydelser og deres hyppige underrapportering. Denne alarmerende tendens udgør en betydelig trussel mod den demokratiske integritet.

Dag 2: Definition af drivkræfterne bag had

Lørdag blev borgerne opdelt i 12 mindre grupper for at se nærmere på de primære drivkræfter og årsager til had i det moderne samfund. Selv om indholdet af hver drøftelse forbliver fortroligt, viser det følgende resumé visse centrale og tilbagevendende forhold, der opstod på tværs af grupperne.

Behovet for at høre til og frygten for det ukendte

Et grundlæggende aspekt af menneskelig karakter er det medfødte ønske om at tilhøre en social gruppe. Isolation, der er drevet af ensomhed, traumatiske barndomsbegivenheder, opdragelse og generelle livserfaringer, fremmer en dyb følelse af fremmedgørelse. Covid-19-pandemien understregede, hvordan frygt for det ukendte og isolation kan forstærke følelsen af løsrivelse, skubbe enkeltpersoner i retning af ekstreme ideologier og risiko for radikaliserings og dermed fremme fjendtlighed over for andre. Desuden understreger en skrøbelig socioøkonomisk status ikke blot sårbarheden, men forstærker også frygten, navnlig hos migranter og mindretal, hvilket bidrager til en cyklus med udstødelse og had.

Politikeres rolle og politiske debatter

Politikerne spiller en vigtig rolle i at fremme had, undlader ofte at imødekomme mindretallenes behov på passende vis og skaber fjendskab mod dem. Nationalistiske og populistiske diskurser udgør en kompleks udfordring i mange lande, selv om graden af dette er forskellig i EU-medlemsstaterne. Hade fuld tale fungerer som et praktisk redskab for politikerne til at fremme deres mål, herunder valgambitioner, hvilket fører til en overdreven forenkling af den politiske debat. Denne tendens i retning af at integrere had fuld tale bygger på den uvidenhed og frygt for det ukendte, som mange europæiske borgere føler, hvilket yderligere splitter samfundene og øger polariseringen.

Cybermobning, anonymitet og misinformation på sociale medier

De sociale platformes anonymitet spiller en afgørende rolle i udbredelsen af had fuld tale. Disse netværk har to roller: som kanaler for mis- og desinformation og udbredelsen af stereotyper, navnlig mod kvinder, der udsættes for omfattende chikane på internettet. Unge, der søger en følelse af at høre til, er sandsynligvis både deltagere i og primære ofre for had fuld tale og chikane på internettet. Udfordringen med at håndtere falske og uverificerede oplysninger forværres af algoritmiske skævheder, der skaber ekkokamre eller bobler, som forstærker vores egne synspunkter og mindsker eksponeringen for forskellige perspektiver.

Økonomiske og sociale uligheder som katalysator for had

Den økonomiske afmatning og de socioøkonomiske uligheder fungerer som en vigtig katalysator for optrapningen af had og ansporer følelsen af udelukkelse. Generel utilfredshed kombineret med opfattelsen af, at middelklasserne bærer en urimelig del af krisens byrde, samtidig med at de også står over for overdreven beskatning, giver næring til vrede. Denne modvilje kan udvikle sig til had rettet mod forskellige grupper, herunder politikere, der opfattes som ineffektive, mod store virksomheder og migranter.

Kulturarv og historisk arv og viderebringelse

Mistillid til hinanden er ikke blot et eksternt anliggende. Den løber også gennem de europæiske samfund og skaber splittelse. I stedet for at dyrke en påskønnelse af vores forskellige baggrunde er der en tendens til at viderebringe vores mistillid til hinanden fra den ene generation til den anden. Denne tendens til mistillid er ofte lettere end at tage imod "den anden". Lagene i vores kulturarv, som er rige med historiske fortællinger, herunder konflikter som krige, bliver formidlet til os på forskellige måder: formel uddannelse, historiefortælling i familier og politisk retorik. Disse fortællinger kan forme opfattelser og holdninger og undertiden forstærke splittelser i stedet for at bygge bro over dem. Der er stadig i dag en mærkbar mangel på interesse i at definere, hvad der binder de europæiske borgere sammen.

Dag 3: Deling og historier

Søndag fortalte fem talere 150 borgere deres historier om at være ofre for forskelsbehandling på grund af deres oprindelse, køn, hudfarve, religion eller fysiske handicap.

Her er nogle få gengivelser: "Det er afgørende at anlægge et subjektivt perspektiv på had for at afdække den underliggende vold, hadet er udtryk for. Denne tilgang uddyber ikke blot vores forståelse, men hjælper os også i at udvikle effektive løsninger til at udrydde det."
Nesrine Slaoui, journalist og forfatter

"Personer med handicap møder ofte en mur af misforståelser, hvor de kompetente myndigheder ikke altid tager dem alvorligt. [...] Det er afgørende at ændre vores syn på og tale om handicap for at fremme et mere inklusivt og respektfuldt samfund," **Kamil Goungor**", politik- og bevægelsesmedarbejder i European Network on Independent Living.

"Antisemitisme omfatter ikke kun aggression og mord, men også et spektrum af variationer, herunder stereotyper, fordomme og nedsættende diskurs. Det fører til dyb ensomhed, hvilket fører til en tilbagetrækning i sig selv, og man fanges i en ond cirkel."

Sacha Guttmann, tidligere formand for sammenslutningen af jødiske studerende i Belgien (UEJB) (2019-2023).

"Denne form for racisme stammer fra en fjern fortid fra en kolonial æra, der berigede Europa, USA og Mellemøsten. Folks mentalitet ændrer sig alt for langsomt. (...) På trods af alt dette har jeg håb, fordi I er her, og I ønsker handling." **Mireille Tsheusi-Robert**, belgisk forfatter, underviser og "associativ" forsker

"Selv om det måske ikke lykkes os at skabe en ideel verden uden had, kan vi opbygge en verden, hvor udstødelse og had ikke er dominerende, hvor udelukkelse kan fjernes.", **Fabian Wichmann**, giver støtte til udmeldelse i sin egenskab af medlem af EXIT Tysklands team for personer, der ønsker at forlade det højreekstremistiske miljø.

"Lad os stille spørgsmål om det, vi ikke ved, at vi ikke ved," sagde **Robin Sclafani**, administrerende direktør for CEJI. Ved afslutningen af en følelsesmæssigt ladet morgen bemærkede **Tommaso Chiamparino**, politisk medarbejder, Generaldirektoratet for Retlige Anliggender og Forbrugere (GD JUST), at "Vi har gjort fremskridt: fra en tilstand med disharmoni føles det, som om vi er gået over til noget mere harmonisk... lad os fortsætte med at lade denne musik spille!"

Klik [her](#) for at se optagelsen fra mødet i plenum om søndagen!

Spørgsmål og svar, Petra (19 år), fra Ungarn

Hvorfor deltager du i dette panel?

"Jeg tøvede i første omgang med at komme, jeg var meget skeptisk, men jeg indså, at det var en fantastisk lejlighed til at udtrykke mine synspunkter. Jeg er jødisk, og i Ungarn er der en masse antisemitisme, nogle mennesker er åbent racistiske og fjendske overfor LGBTQI+-personer. Jeg ville gerne tale om situationen i Budapest, hvor jeg kommer fra."

Hvordan gik udvekslingerne?

"I min arbejdsgruppe var der mennesker fra Ungarn, Irland, Frankrig og Polen. Vi talte bl.a. om situationen i Ungarn og om trusler mod kvinder på de sociale medier. På de sociale medier præsenteres kvinder på en sådan måde, at de ikke passer til virkeligheden, men snarere konfronteres med, hvad samfundet forestiller sig kvinder at være, eller hvordan de skal være, hvilket er meget vanskeligt."

Hvad var højdepunktet i din weekend?

"Søndagens vidnesbyrd var meget stærke, og Mireille og Sachas vidnesbyrd om racisme og antisemitisme var meget bevægende og berørte mig meget. Dette panel er et internationalt rum, hvor alle EU-nationaliteter er repræsenteret for at forstå og lære af forskellige synspunkter og holdninger. Det er meget vigtigt at lære af hinanden og fortsætte med at fremsætte flere meninger, fortsætte med at lytte og drøfte flere synspunkter på spørgsmålet om had".

Weekenden set fra Sylvains perspektiv

Sylvain er en grafisk facilitator, som visuelt registrerer udviklingen i panelets drøftelser. Nedenfor ses et glimt af hans indtryk af søndagens plenarmøde:

Påmindelse: Mål for alle tre møder

- **Første møde, 5. - 7. april:** Udvikle en fælles forståelse af had og borgerpanelets anvendelsesområde. Vise følelser og opfattelser af had, herunder ved at dele og lytte til eksterne talere, vidnesbyrd og eksperter. Kortlægge forskellige årsager til og drivkræfter bag had samt potentielle indsatsområder, hvor had i samfundet kan tackles.
- **Andet møde, 26. - 28. april:** Med udgangspunkt i arbejdet på første møde vil borgerne udvikle idéer til, hvordan problemet med had i samfundet kan håndteres. Disse idéer kan betragtes som udkast til henstillinger.
- **Tredje møde, 17. - 19. maj:** Borgerne vil finpudse disse idéer og anbefalinger med støtte fra erfarne formidlere, ressourcepersoner fra civilsamfundet og eksperter i indhold. I sidste ende bliver disse idéer de endelige anbefalinger til, hvordan had i Europa kan bekæmpes.